

ČITA: simo, poglejte na številke, Vaša nal. splošnega je list Vaš. imeti naroči. Periodical Library of Congress, Division of Books, Washington, D. C. V teh časih, potrebu- je. Skušajte, naprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 61. — Štev. 61.

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 31, 1942. — SR EDA, 31. MARCA, 1942

VOLUME LI. — LETNIK LI.

NA NEKAJ VEČ KOT
2c na dan dobivate...
"GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(izvrzmi sobot, nedelj in praznikov)
ČITAJTE, KAR VAS ZANIMA

ROMMELU PRETI UNIČENJE

Angleška osma armada generala Montgomeryja je včeraj vkorakala v zelo važno pristanišče v južni Tuniziji Gabes in v oazo El Hamma na drugi strani 16 milj širokega pasa, po katerem se umika armada feldmaršala Rommela proti severu.

Kot pravi alžirski radio, je angleška vojna mornarica izkrcala vojaštvo v Sfaxu, severno od Gabesa, toda uradni London te vesti ni niti potrdil, niti zanikal. Pristanišče v Sfaxu je globoko samo 21 čevljev in v njem ne morejo pristati večje ladje kot po 1000 ton. Nemška častniška agencija pa je že pred nekaj dnevi naznanila, da se je v Gibraltarju zopet zbralo veliko število bojnih transportnih ladij in da je med njimi tudi mnogo motornih ladij, ki so posebno zgrajene za plitve vode in morejo voziti po 400 moč.

Navzlic še vedno močnemu odporu umikajoče se armade general sir Bernard C. Freyberg, ki je obšel Mareth črto na jugu, stalno prodira proti severu v osrednjo Tunizijo, kjer jih bodo prestregli Amerikanci, ki prodirajo od Gafse, Meknesy, ja in Fondouka proti morju.

Kje in ako se bo feldmaršal skušal vstaviti, je težko reči, toda, kot ves čas, zelo skrbi, da s svojo armado odpelje čim več vojnega materiala vsled česar za seboj vedno pusti dovolj močno armado, ki ščiti umik glavne armade. Tudi pri tem umikanju, kot v Egiptu, je za seboj pustil Italijane.

Odlikar je general Montgomery pred desetimi dnevi pričel razbijati Mareth črto, so zavezniški vjeli 8000 nemških in italijanskih vojakov in število ujetnikov v vsakim dnevem narašča. Zavezniški aeroplani letajo nad umikajočo se armado in ji povzročajo velike izgube. Včeraj je bilo zopet uničenih 300 motornih transportov. Nemški aeroplani, ki pa se z zavezniškimi po številu nikakor ne morejo primerjati, skušajo odbijati sovražne aeroplane, toda jim niso kos. Včeraj je Rommel zopet izgubil 17 aeroplanov. Letalci so sicer mogli videti nepretrgano črto požarov po cestah, ki peljejo iz Gabesa proti severu.

Prvo poglavje tunijske kampanje je končano in se je pričelo, ko so se zavezniški izkrcali v severni Afriki, ter je bilo končano z zavzetjem Mareth utrjene črte. Zavezniški so sedaj popolnoma prevzeli inicijativo in sovražniku ne bodo več dovolili, da bi zbral svoje sile in se postavil uspešno v bran.

Močan angleški oddelek se že pomika po planjavah vzdolžno od Fedjadi močvirja ter močno pritiska na zadnje osiške oddelke. Na desni strani angleške boje ladje streljajo na bežečo osiško armado. Na Rommelovi levici pa Amerikanci, Angleži in Francozi z vso silo pritiskajo proti morju, da Rommela prestržejo. Ta pokrajina pa je zelo gorata in nudi sovražniku močno obrambo.

Pri Gafsi Amerikanci že tretji dan napadajo ter počasi prodirajo iz El Gueitarja, kjer je pokrajina prekrita s hribi in dolinami. Navzlic močnemu sovražnemu odporu pa so Amerikanci nekoliko napredovali in pripeljali 200 ujetnikov. V sled velikega števila min, ki so jih položili Nemci, Amerikanci le počasi napredujejo iz Fondouka proti Kairouanu.

Rommel ima približno 200 ti-

Louis Adamič bo nastopil mesto pri La Guardiovi misiji v Afriki

Predsednik Roosevelt je dočel newyorškega župana Fiorello La Guardia, da bo šel na važno mesto v severni Afriki, kjer bo najbrže governor, ko bo Tunizija zavzeta, pozneje pa bo tudi najbrže governor Italije, ko si jo bodo osvojile zavezniške armade, ki bodo vpadle na evropsko celino iz Afrike.

La Guardia je bil letalec v ameriški armadi v Italiji že leta 1918 in se je vrnil kot letalski major.

Kot njegova pomočnika in svetovalec so bili določeni Slovenec in pisatelj Louis Adamič, violonist Albert Spalding, ki je z La Guardio služil že v prvi svetovni vojni in Ugo Ca-

rusi, pomočnik generalnega pravdnika Biddela in velik prijatelj newyorškega župana.

La Guardia bo dobil čin brigadnega generala, predno bo odpotoval v Afriko. Že več mesecev oddaja La Guardia svoje govore po kratkovoljni radijski postaji in govori v Italijanskem jeziku italijanskemu narodu, kateremu je že pogosto obljubil, da ga bodo Amerikanci osvobodili izpod Mussolinijevega tiranstva.

Adamič je bil rojen v vasi Blatno blizu Velikih Lasč 1. 1899. V Ameriko je prišel leta 1913 in je bil nekaj časa urednik "Glasa Naroda", leta 1916 pa je vstopil v ameriško armado.

Vesti o bojih v Rusiji

Težki boji ob Donecu

Na Donecovi fronti so v teku vroči boji in Nemci z vso silo pritiskajo na reko, da bi jo premostili.

Polnočno poročilo ruskega vrhovnega poveljstva naznanja, da so bili včeraj ob Donecu odbiti močni nemški tanki in infanterijski napadi. Associated Press poroča, da so v svojem prodiranju proti Smolensku Rusi zavzeli nek močno utrjen kraj. Nemci poročajo o hudih bojih južno od Ladžskega jezera.

V nedeljo je močan nemški infanterijski oddelek s 15 tanki in zrušeno silo pričel prodirati proti Donecu, toda zadel je ob hud artilerijski ogenj in se je moral umakniti. Tekom dneva so Nemci še večkrat poskušali svojo srečo, pa bilo je vse zaman.

V svojem prodiranju proti Smolensku so Rusi osvobodili več zelo utrjenih krajev v utrjenem pasu pred Smolenskim. Da zavstavi Rusi, so Nemci poslali v boj bombnike in strmovalce, pa jih je bilo 17 uničenih.

Zadeva premogarskega spora bo najbrž kmalu rešena

Predsednik Roosevelt je že drugič posegel v majnerski spor, ki se suka okrog vprašanja povziranja plač. V New Yorku, kjer se vrše razgovori, je poslal svojega predstavnika, kateri je dejal, da je poslan zato, da v imenu predsednika odobri kakršenkoli dogovor, ki bo dosežen med premogarsko unijo in operatorji. Poleg tega pa je poslal predsednik tudi osebno noto na konferenco, v kateri je izrazil željo, da se zadeva mirno in razsodno završi.

soš vojakov in moderno orožje. Ta močna armada pa je sedaj v veliki zagati, kajti zavezniški pritiskajo na njo z vseh strani. Zavezniški vrhovni poveljnik v Afriki, general Eisenhower je sporočil, da je trdno odločen, da ne glede na to, kje se bo postavil v bran, mora biti Rommel uničen.

Slovenija pod nemškim jarmom

"Schutzangehoerige"

Lokalni nemški listi poročajo dne 19. februarja iz uradnih virov: "Poziv naslovljen kategoriji 'Schutzangehoerige', možem in ženam, v svrhu obrambe rajha, je povzročil precej nespornost, kajti v pomot. Osebe iz osvobojenega ozemlja spodnje Štajerske in Gorenjske so 'Schutzangehoerige' le, ako niso nemški državljani, a vseeno pristojni v kraje, nedavno pridružene rajhu (okraj Celje, Kranj, Maribor, Ptuj, Radgona)."

(Ta vest je presenetljiva, ako jo primerjamo z nemškimi izjavami, da Slovenci nismo Slovani, temveč Nemci, ter da je naša "sveta dolžnost" dajati svoje kri za nemški rajh. Nemci torej mobilizirajo v naših krajih ljudstvo, kateremu niti sami ne priznavajo nemškega državljanstva! — Op. JIC.)

Most blizu Ljubljane pogran v zrak

UP poroča iz Londona, da je dne 22. marca prispela v London vest, ki javlja usmrtnost 50 jugoslovanskih talcev zaradi tega, ker so guerile razstrelili važen most v bližini Ljubljane; ob tej priliki je bil ubit uradni Gestape, več drugih pa je bilo ranjenih. Ukaz za ustrelitev talcev je izdala nemška oblast. — JIC.

Obsodbe italijanskega vojaškega sodišča

Domače jugoslovansko časopisje, ki se nahaja pod kontrolo osiške je poročalo dne 17. februarja, da je vojaško sodišče obsodilo na dosmrtno prisilno delo:

Martin Tepinjo, roj. l. 1921 v Ljubljani; bil je član revolucionarne komunistične skupine v Ljubljani in s prenašanjem vesti med komunističnimi četami vzdrževal njihove medsebojne zveze.

Janč Lesar, roj. leta 1908 v Ribnici, je bil obsojen na smrt. Pripadal je prevratni in državni sovražni komunistični skupini, ter celo vstopil v vojsko z namen, da voluni in komunistom izdaja važne vojaške podatke; ščeval in vsodbujal je k umoru Ludvika Kluna, Franca Arko, Martina Gornika in Jožefa Cirmena.

— Poroča J. I. C.

mu pusti, da se pobere in gre. Collins mu je dobrodušno to dovolil, a komaj se je napadalec pobral, že se je zasvetil v njegovi desnici nož, ki je bil namenjen proti Collinsu. Ta se je brž zmašil in vnovič pograbil napadalec da ga dodobra premika, vendar pa mu je to pot ušel in Collins je tekel za njim. Tako dirajoča sta naletela na dva detektiva, ki sta opazila, da Collins kravi iz rame, a tisti, ki teče pred njim pa vpije: "Pomagajte, pomagajte!"

Zadeva je bila kaj kmalu na jasnem in detektiva sta sretirala napadalec, ki je bil 43 let stari Antonio Acevedo, ki je skušal detektive prepričati, da

UPOR JUGOSLOVANSKIH PATRIOTOV PODPIRA ZAVEZNIŠKO OFENZIVO V SEVERNI AFRIKI

Nemška divizija na potu v Afriko krene na Balkan

New York Post poroča sledečo vest: — Po dveh mesecih ofenzivnih operacij proti jugoslovanskim patriotom na Hrvaškem in v Bosni, je naloga, katero so Nemci prevzeli, še vedno nedovršena in je videti, če dalje bolj težka in neizvedljiva. Ker ne morejo popolnoma zapati hrvaškimi pomožnim četam, so morali poslati na balkansko bojišče 36. grenadirsko divizijo, katero so bili namena-

vali uporabiti v Tuniziji — tako poroča danes angleški radio.

"Nemci so imeli v teh srčnih bojih z jugoslovanskimi partizani težke izgube in so morali Jugoslovanom celo prepustiti nekaj ozemlja."

Londonski radio navaja poročila iz Carigrada, ki trde, da so zdaj tudi albanski guerilci bolj organizirani in oboroženi.

To ni nevarnosti za inflacijo

Washington, 25. marca. — Medtem, ko se vse križem krega zaradi delavskih plač oziroma zaradi beraških poviškov, ki jih delavci in posebno premogarji zahtevajo zato, da bi mogli pošteno preživeti sebe in svoje družine, je pa opaziti, da plače industrijskih visokih vodij in upraviteljev tako naraščajo, da izgleda vse skupaj skoraj neverjetno.

Toda porastek teh visokih plač je točno zabeležen v kongresnem seznamu in je iz tega razvidno, da je naprimer samo Benjamin F. Fairless, predsednik United States Steel Co. tako narašala plača, da je že v letu 1941 dobival čez 156 tisoč dolarjev na leto, dočim je dobil leta 1939 samo nekaj čez 138 tisoč dolarjev. In če ta dobro plačani predsednik ni vedel kaj se godi v tovarni njegove družbe, ko je bilo te dni odkrito, da je družba dostavila kvaliteto slabe jeklene oklopne plošče za izdelavo ladij — plačana je seveda bila za prvostinski material.

Tudi plača predsednika Bethlehem Steel Corp. se je podvojila, tako da zdaj prejema čez 537 tisoč dolarjev letne plače.

Predsedniki drugih velikih korporacij ravnotako prejema ogromne plače, a ni vkljub temu nikjer nobenega krika, da o b s t o j a nevarnost inflacije, ker družbe masno plačujejo svoje predsebnike in druge visoke upravitelje in uradnike.

Senat je dal sedaj predsedniku Rooseveltu moč, da stabilizira plače, toda ne pod točko, ki je bila že v veljavi od 1. januarja do 15. septembra, 1942. To pomeni, da bodo plače najboljših plačanih gospodov ostale kot so, drugi, ki so morda upali, da pridelejo malo višje na lestevici masnih plač, so pa seveda nekoliko prizadeti, a hudega jim nikakor nič ni, kakor je razvidno iz številnih njihovih plač.

je Collins napadel njega in se je on z nožem le branil. Seveda mu niso verjeli, posebno še ne, ko se je izkazalo, da se mož ni niti registriral za vojaško službo, kot to zahteva naborna postava.

Izmenjava vojnih ujetnikov

Mersin, Turčija. — Angleški vojni ujetniki, kateri so bili zamenjani za 863 osiških ujetnikov, so častnikarjem povedali, da so Amerikanci, ki so bili zajeti v Severni Afriki, internirani v pogorju Abruzzi pri Chieti blizu Rima.

Britski vojak, ki dejali da so razmere v tistem taborišču enake kot v taborišču v Bari, kjer so bili oni internirani. Dejali so, da tam vlada veliko pomanjkanje higijeničnih naprav in potrebnih in hrana je slaba in pičla.

Vsega skupaj je bilo izmenjanih dva tisoč ujetnikov, ki so bili silno veseli, tako britski vojak, kot osiški. Izmenjeni so bili v skupinah, ki so štele po sto mož vsaka. Osiške ujetnike je pripeljala na dogovor-

UNJSKI RAKETIR SE JE PREDAL ZVEZNIM OBLASTIM

Koncem prejšnjega tedna je bilo poročano, da se je unijski uradnik, katerega je imela policija že dalj časa zaznamovane in je bil njegov kriminalni rekord spravljen pri policiji v Newarku, se je končno predal zveznim oblastim, ki so ga na podlagi protiraketirskega zakona obtožile, da je prežal na unijske delavce in na delodajalce v filmski industriji in sicer v zvezi s staro Caponejevo gango, ki se je pečala s takimi posli.

Obtoženi unijski uradnik je Louis A. Kaufman, poslovni agent unijskega lokala št. 244, v katerem so organizirani filmski operatorji v Newarku, New Jersey. Oblasti ga zdaj držijo pod kavejo 25 tisoč dolarjev in državni pravnik Mathias F. Correa, je indirektno izrazil bojazen, da je mogoče, da Kaufman izgne preden bo prišel pred sodišče. Pri tem se ni izrazil jasno ali misli s tem na morebitni samomor gangsterja ali na možnost, da ga njegova lastna ganga spravi s pota. — (Frank Nitti, bivši osebni telefonski stražnik Al Caponeja, si je vzjel življenje pred več dnevi.

Kaufman je bil že prej obtožen zaradi izsiljevanja in sleparij in v sedanjih obtožbi stoji zapisano, da je hotel izsiliti z nekaterimi drugimi gangsterji več milijon dolarjev iz filmskih družb in sicer z grožnjo, da bodo poklicani na stavo vsi operatorji v filmski industriji. Čistaka skupina gangsterjev je istokot hotel izsiliti milijon in pol od International Alliance organizacije.

Kaufman je hotel pred zasliševalno komisijo utajiti dejstvo, da je bil sretiran zaradi vloma in roparskega napada na javni cesti že v letu 1913-14, toda rekord v policijskem arhivu v Newarku so pokazali drugače.

je močan angleški oddelek Talma, angleške može pa italijanska ladja Gradisca, Talma je bila kmalu po izmenjavi ujetnikov napadena iz zraka in je komaj ušla bombam. Napad se je izvršil, ko je bila ladja komaj 35 milj od Mersina. Letala niso mogli identificirati.

Storite to še danes!

"THIS year... I'm giving double!"

Darujte po Vaši možnosti v ta dobrodelni sklad.

KUPUJTE
UNITED STATES WAR SAVINGS
BONDS in STAMPS

"GLAS NARODA"

VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignace Hudec, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and address of above officers:
215 WEST 12th STREET, NEW YORK, N. Y.

50th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$4. Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list na Ameriko in Kanado \$5.-; na pol leta \$3.-;
na tri leta \$15.-. Za New York na celo leto \$7.-; na pol leta \$3.50.
Za inostranstvo na celo leto \$7.-; na pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno običajno, nedeljo in praznike.

"GLAS NARODA", 215 WEST 12th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-1243

PRESELJEVANJE NARODOV

Niti v času, ko so razni narodi pred več kot tisoč leti prihajali iz Azije in se naseljevali po evropskih pokrajinah, ni bilo preseljevanja toliko ljudstva kot v sedanjih vojnih.

Zavezniški krogi v Londonu sodijo, da je bil, odkar se je pričela sedanja vojna, poginjal iz svojega doma vsak deseti človek in si je moral vstanoviti svoj dom kje drugje.

Preddsednik Roosevelt je v nekem govoru rekel, da bo sedanja vojna imela za posledico najmanj 22.000.000 vojnih beguncev. To število pa je bilo že preseženo. Samo na Kitajskem in v Rusiji je moralo na kraje ali daljše razdalje oditi do 100.000.000 ljudi.

Zaradi uničenja industrijskih krajev in vojnih dogodkov se je moralo v Nemčiji preseliti približno ena četrtnina prebivalstva.

Tekom Hitlerjeve kampanje v zapadni Evropi se je preselilo do 15.000.000 iz Holandske in Belgije, Luksenburga in severne Francije. Ko je bila postavljena francoska vlada v Vichyju, je pribežalo v nezasedeno Francijo do 7.000.000 ljudi.

Nemške oblasti, ki pričakujejo zavezniški vpad na kontinent, so odredile, da se morajo prebivalci od obal Holandske, kjer so najbolj obljubljeni, preseliti v notranjost dežele. — Radio pa je tudi danes sporočilo, da so angleške oblasti odredile, da se angleški prebivalci izselijo iz 10 milj širokega pasu ob obrobju. To najbrže pomeni, da se zavezniške armade v Angliji pripravljajo na vpad na evropsko celino. Koliko stotisočev ljudi se bo moralo valed tega preseliti, si ne moremo niti misliti.

Od maja leta 1940 se je v Belgiji, ki je štela 2.500.000 prebivalcev, preselila četrtnina naroda, vključno polj miliona delavcev, ki so bili poslani v Nemčijo, kjer delajo v različnih tovarnah. Iz Holandske, ki šteje 9.000.000 prebivalcev, jih je bilo iz svojih domov pregnanih 900.000 ljudi; nekateri delajo v Nemčiji, nekateri pa umirajo po koncentracijskih taboriščih.

Poljska, ki je imela 32.000.000 prebivalcev, je med vsemi deželami menda najbolj trpela. V vojni jih je bilo ubitih okoli pol milijona, drugače pa so jih Nemci iztrebili okoli šest milijonov. En milijon Poljakov dela v nemških tovarnah, pol milijon jih je pobegnilo v Rusijo. Ena četrtnina milijona Poljakov je raztresenih po raznih deželah, kakor na Bljznem Vzhodu, v Angliji, v Švici in drugod. V notranjosti Poljske so Nemci preselili najmanj en milijon ljudi, pol milijona poljskih vojakov pa je vjetih v Nemčiji.

Na Norveškem je bilo preseljenih okoli 300.000 ljudi, ki največ delajo v tovarnah in na taborih.

V Italiji se je vsled mnogih zavezniških zračnih napadov moralo iz mest preseliti okoli dva milijona ljudi.

Kako so Nemci takoj pričeli preseljevati Slovence iz Gorenske in Stajerske v Srbijo in v Nemčijo, smo brali že mnogokrat. Ravno tako smo slišali, da so Nemci v tem oziru pričeli posnemati tudi Italijani in so preselili mnogo ljudi iz Dolenjske in Notranjske v razne kraje Italije.

Koliko Slovencev ali sploh Jugoslovancev je bilo preseljenih okoli 160.000.000 mož, žena in otrok. Koliko teh ljudi se bo vrnilo na svoje domove? Mnogo jih bo vsled trpljenja pomrlo, mnogi, ki se bodo vrnilli, pa bodo našli svoje domove porušene.

Po vojni bodo posamezne vlade imele veliko in težko nalogo, da bodo raztresena prebivalstva zopet preselile v njihove domače kraje.

ŽENSKO SO RAJE LEPE...

New York. — D. I. Robinson, uposlevalni nadzornik Sperry Gyroscope Co., je dejal pred konvencijo organizacije za industrijalno varnost, da je ženskimi delavkami veliko več delo, da pri delu izgledajo čedno in modno, kakor pa za varnost, ki jo nudi delavcem in delavkam pametna in delu primerna obleka.

Mož je tudi dejal, da v tovarnah, kjer zdaj uposljujejo ženske, ne morejo rabiti predelavcev in nadzornikov starega kova, ker so ženske zelo občutne in se jih sploh ne sme nahruiti, kakor na pr. moškega delavca, ki ne porajta nič, če boss malo zakolne in zrogovili nad kako nepravilnostjo.

Inženir W. F. Weber, ki je uposlen pri Western Electric

Slovenski sklad ARK hitro narašča

Bes je, da vzame nekaj časa, predno se naši vojaki resno vzamejo za kako stvar, toda ko sprevidijo, da je stvar dobra in potrebna in da jo je res treba izvršiti, potem se pa lotijo dame jim naloge z vso umenostjo. To velja tudi za našo slovensko akcijo v korist Ameriškega Rdečega Kriza. Na podlagi zadnji teden vrženih nabiralnih pol je Odbor mnenja, da bo uspeh te akcije nepričakovano lep. Sicer se niso vse pole vrtnje, a gotovo je že sedaj, da naše new yorske naselbine ne bo treba biti sram pred drugimi narodnostimi, ker jih bo v polni meri dosegala, če že ne presagala.

Vtaku zadnjega tedna je Odbor prejel devet nadaljnjih pol, kojih prispevki skupno znašajo \$217.75. Prvo od teh pol je prva prišla od Miss Joan V. Sauli, ki je med omili tu rojstnimi slovenskimi mladenci, ki se pridno udeležujejo našega društvenega življenja in pri njem sodelujejo. Zato je Odbor toliko bolj vesel njene sodelovanja. Nabrala je \$3.25. Prispevali pa so: John Sauli \$5, Mary Sauli in Kay Sauli po \$1, Joan Sauli in Hil da Small po 50 in Frank Poje 25 centov.

Druga pola je prišla od Mrs. Frank Voje, ki pa je, na žalost, potem, ko je polo sprejela, obolela in zato ni mogla toliko storiti kot bi rada. Pomnjenje naj tudi bo, da so člani nje družine udeleženi pri raznih drugih polah ter da zato njena pola ne izraža šentimenta nje družine. Pola izkazuje \$5, in sicer so prispevali po \$1: I. Deitchman, Tessie Aron, E. Hronberg, Joe Osolin in Pvt. Frank Osolin.

Tretjo pola je vrnil Mr. Jack Pishkur, tajnik Slovenskega doma v Brooklynu, ki je dobro poznan z našega odra in društvenega življenja. Skupni znesek pole je \$14. Prispevali pa so in sicer vsak po \$1: Vincent Walker, Jack Pishkur, Mary Pishkur, Mary Ann Pishkur, Jack Pishkur Jr., Ursula Tassotti, Carol Gewitz, Ritchie Osborne, Rudolf Senen, Val Mlakar, Dorothy Werkman, And. Ivansek, Joe Pešl in J. Majetich.

Četrta pola je prišla od novega tajnika "Bratske Zveze" št. 140 SNPJ, Mr. Frank Kusharja, ki se tudi pridno udeležuje v našem društvenem življenju in je zato dobro poznan v naselbini. Njegova pola izkazuje skupno \$23, od katerih je imenovano društvo prispevalo \$15 a po \$1. so prispevali: Helen Colverd, Mary Kushar, Frances Kushar, Fr. Kushar, Mrs. R. Hoffman, Th. Jakovac, Frank Voje in Henry Swanson.

Peto pola je Odbor prejel od delavne, poštivalne in dolgotrajne tajnice društva "Sv. Ane" št. 105 KSKJ, Mrs. Jennie Tonicich, kateri je pri nabiranju pridno pomagala njena

INVESTIRAJTE V AMERIKO

KUPOJTE
UNITED STATES WAR SAVING
BONDS in STAMPS

GROZODEJSTVA V SRBIJI

(JIC.) — Iz zanesljivih virov smo dobili naslednje podatke o postopanju okupatorjev v Srbiji:

Bolgari so se zopet lotili svojega starega posla, mučenja in uničevanja mimnega srbskega prebivalstva, predvsem izobraženih slojev. V Kosovskimi Mitrovici so bolgarski policijski organi vrgli v zapor veliko število nedolžnih ljudi in jih tako mučili, da jih je mnogo zmorelo.

Po zadnjem obisku Himlerja v Srbiji, je divjaško mučenje prebivalstva doseglo svoj vrhunec. Nemška gestapo je v niskih zaporih nabasala na stotine ljudi v male celice, v katerih ni mogoče niti leči, niti seesti, temveč le pokoncu stati. Hirane dobivajo skozi okno in sicer le toliko, da ostanejo živi. Mnogižena streljanja se vrše vsak dan brez sodbe; imen ustrelenih oseb ne omenjajo več.

Okrožnega načelnika majorja Kalabija so Nemci obdolžili sodelovanja z generalom Mihajlovičem, ker ni hotel izvršiti neusmiljenih represalij nad nedolžnim prebivalstvom. Po strašnem mučenju so ga slekli, valili ga preko steklenih drobov in ga nato ustrelili.

Mime in ugledne domačine v Šumadiji preganjajo kakor dije zveri pod pretvezo, da so pristaši generala Mihajloviča. Okrožni načelnik v Valjevu, Lukić, je pod pritiskom Gestape nalovil 800 čisto nedolžnih domačinov, kmotov iz Podgo-

rine, Valjeva in Kolubare, ter jih zdaj drži kot talce. Na vse, kaj bo z njimi, kajti take streljajo na vsem srbskem ozemlju kar brez prestanka v cilju, da bi strahovali ljudstva. V Srbiji danes nikdo ni na varnem.

Dne 15. decembra so v Krusjevcih ustrelili 10 nedolžnih oseb pod pretvezo, da so pristaši generala Mihajloviča. V Trsteniku in okolici so pokolili 200 nedolžnih domačinov in jih zadržali kot talce, da so "sumljivi" sodelovanja z generalom Mihajlovičem.

V znak masčenja za uboj nemškega vojaka, je bilo v Petrovcu ustreljenih dne 15. decembra 50 takozvanih pristašev generala Mihajloviča.

Med 9. in 13. decembrom je bilo v Beogradu aretiranih preko 3.000 nedolžnih oseb, obtoženih istega "zločina". V Beogradu je zavladal teror, kakršnega s. vet ne pomni.

Od tisočev žrtv so Nemci objavili od sedaj samo 350 ljudi. Streljanje talcev v masah pa se vrše brez prestanka po mestih in vaseh Srbije od meseca septembra naprej.

General Bader izvršuje svoje grožnje, da bo dal ustreliti po 100 talcev za vsak uničeni objekt — žrtve so mirno kmečko prebivalstvo, največ možje od 18 do 40 let. Kot prvi padajo izobraženi in ugledni domačini.

Da bi si nabrali čim več žrtv, posebno med srbsko mladino, pošiljajo Nemci od 10. januarja naprej v mesta in po deželi tajne agente provokatorje, ki navidezno nabirajo narodni davek za generala Mihajloviča, a vsakogar, ki pri-sepava, takoj ovadijo. Vse, ki jim nasedejo, ustrelje brez sodbe.

Neka žena v Mladenovu je ranila dvojico nemških oficirjev, od katerih je eden umrl. Zato je bilo dozdaj ustreljeno v Mladenovu 50 talcev.

V bližini Niša je prišlo do ljutih spopadov med srbskimi rodoljubi in bolgarskimi četami. V sofijskem listu "Utro" je objavljena vest o smrti vojne poročevalca tega lista, po imenu Rumen Jankov, ki je bil ubit, ko je spremljal vojaške sile okupatorjev, o katerih delovanju je poročal. Njegova smrt dobro označuje, da so se tam razvneli boji zagriženega čnačaja. Niš je važno železniško križišče na glavni železnici iz Beograda v Sofijo in Carigrad.

RAZGLEDNİK

Piše Anna P. Krasna

EN LEP VEČER

Ko sem zadnjič radi izredno slabega vremena zamudila pevsko prireditev moškega zbora "Slovana", sem si obljubila, da gotovo posetim prvo našo pevsko priredbo, ki bo prišla to pomlad na vrsto. In v nedeljo večer se mi je ponudila taka prilika, ko je imela "Domovina" svojo domačo družinsko zabavo v Slovenskem domu v Brooklynu.

Pevsko društvo "Domovina" kakor mi je povedala ena od članic, ima svoje poteškoče, kajti Strie Sam je vzel v svojo službo več mladih fantov, kar ošibi zbor za moške glasove, da tje so ravno sedaj člani in članice zelo zaposleni in niso skoro mogli misliti na to, da bi podali kak poseben program. Vrh vsega pa je zbor pretekli teden izgubil svojo pevovodkinjo, Pavlino Šubelj, katere se sedaj nahaja v Hunter kolegiju v New Yorku pri takozvanih WAVES.

Ali Slovenci smo na svoj način živili in iznajdljivi ljudje, če ne gre drugače, zapoje eden za dva, zavriškata dva za tri, ter zapleše pet ali šest parov, kakor cela očet. ... če smo majhni, smo pa energični ... če le hočemo.

Tako nekako je bilo v nedeljo večer. "Domovina" je šla na oder, h kitarju je sedel naš znani godbenik Jerry Koprivšek in po dvoranah je zaorila lepa slovenska pesem. Prav odlično so peveli in pevke podali tri pesmi, med katerimi je bila ne posebnost lahka skladba Gregorčičeve pesmi "Nazaj v planinski raj", ki je bila zapeta mehkolono in mlo, da so se poslušalci razgrnili pred očmi duha naše solne primorske planine in ravni, katere so nam že po zadnji vojni ugrabili tujei.

Po nastopu "Domovine" je nastopil vodja programa, Mr. Ludvig Mutz, da bo zapela per pesmi Ann Kopic. Seveda ni bilo treba tega dvakrat povedati, vsi smo bili takoj zato, da gre rojak rojak Mutz z odra dol. Ann pa gor. Kako se je vendar to dekle pridružilo naši tukajšnji publiki! In ne brez vzroka, ker je njen nastop sam je tako preprosto nepriljen, da ve vsak, da ima pred seboj na o. dru rojeno pevko.

Ann je zapela slovensko pesem "Pastarica" (Jože Ipa-vec) in "Aman devojka", narodna pesem, potem pa je podala še malo težjo skladbo, "Carmenia" (Wilson). Njen glas se je prelivaj igranje, kakor bistri poteček v strugi in za vsako podano pesem je žela pristno in toplo odobravanje.

In ko smo hoteli, da nastopi še je prišel Mr. Mutz in je de-jel, naj kar lepo malo potrpimo, ker tukaj imamo še eno pevko, ki nas bo tudi presenetila s svojim lepim glasom. Zatem je prišla na oder Olga Turkovich Christia, ki je hrvaško-grškega izvora in je predvno zapela pesem "Lastavica" (Zaje), potem "Kje so moje rožice" (narodna) in pa Noel Cowarda-

vo "Zigeuner". Ta mladenka poseduje močan in dramatičen sopran, ki meji pravzaprav na melodičen in globok kontralt. Mi bi jo bili radi spet spravili na oder, ko je odpela, ali po-javil se je zopet neizogibni programovodja Mr. Mutz in je rekel: "Kar lepo potrpežljivi bodite, pa bosta nastopili kar dve dušici naenkrat."

Tako je tudi bilo in nastop Kopicove in Turkovičeve je nudil nekaj tako lepega in nepozabnega, da smo bili zares začarani v prelestnost dveh dekliskih glasov, ki sta polnila dvorano in zvenela kakor najlepše ubrjeni akordi vigrdnih splovov. Skupno sta v duetu podali pesem "Domovini" in pa "Za je-dan časek radosti" (narodna).

Pevki je spremljala na kitarju Miss Florence Winselman, ki se uspeha deklet vedno tako veseli, kakor, da je njih lastna mati. Pa učitelj Mr. Emil Blaževič tudi pazi na mlade razvijajoče se glasove svojih učenc in za njegovo skrb in njegov trud v tem oziru, smo ga vsi skupaj primerno pozdravili v naši sredi. — Učitelj Blaževič mi je povedal, da so tisto popoldne preden so prišli vsi skupaj na priredbo "Domovine", rekorderili nekaj pesmi in se u-žili in vadili za nadaljne nastope. Petje pač zahteva mnogo truda in vaje.

Petje pa ni bilo vse česar smo bili deležni na priredbi — ko so utihli ljubki glasovi pevke, se je oglašala od nekdaj harmonika in sredi dvorane se je pojavil krog plesalcev in plesalk v narodnih nošah. In da ste videli, kako so naši mladi plesali in se vrteli v narodnih plesih. —Bilo je zares nekaj pestrega in tako pristno domačega, da ni prav nič čudno izgledalo, ko sta se med drugimi že odrasle-nimi pari sukala urno in spretno Čapudrov fant in Patellije-va mlajša dekle, ki sta oba še soljarja takorekoč. To je delalo vse prizor še bolj mčen. Slo-venska plesna skupina se prav zares imenitno postavi!

Te vrstice sem napisala zato, da dam nekoliko skromnega priznanja onim, ki se trudijo, da obdrže našo pesem in naše kulturne stvari pri življenju in pa zato, da bomo vsi vedno po možnosti podpirali naše kulturne skupine s tem, da se bomo udeleževali njihovih priredb v večjem številu ter tako dali, našim mladini še več veselja do udeleževanja na našem kulturnem polju. Saj moramo biti vendar ponosni na našo tu rojeno mladino, ko jo vidimo kako se trudi z našimi stvarmi in jih tudi ponaša med širši ameriški svet.

Nerada zapišem tudi to, da bi morali skrbeti, da se bera loči od odra kadar je v teku program — nekaj časa bi bila vrata peš lahko zaprta, ker pevce in druge moti vsak nemir, ki prihaja od bare, kjer se vedno na- de kdo, ki ga je že spravil malo preveč pod kape, pa postane zato glasen v baš napačnem momentu.

SONART REKORDI

Lepe Melodije!
St. M571—Na Marjance, polka
Kje so moje rožice
Marjanka peče—polka
Duquesne University
tamburica orkester

St. M575—Terezinka polka
Na planinah—valček
Jerry Koprivšek in orkester
Za toz cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSHALL, Inc., 465 W. 42nd St., New York

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, da se poslužujejo —
UNITED STATES
ozboma
CANADIAN
POSTAL MONEY
ORDER,
ako je vam la priročno

V VAŠI BLIŽINI JE ROJAK, KI NI ŠE NAROČEN NA SLOVENSKI DNEVNIK. — KOT ZAVEDNI SLOVENEK, ALI MU NE BI IZROČILI TO ŠTEVILKO V SVRHO, DA SE NAROČI?

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

Stavka voznikov v Montrealu

V Montrealu, ki je največji center vojne produkcije v Kanadi, so šli na stavko vozniki poštinskih železnic in busov, kar je zopet spravilo na svetlo avtomobile, ki so zdaj bolj malo rabljeni. Toda radi pičlih odmerkov gasolina, se delavci tudi z avti ne bodo dolgo vozili na delo ako stavka kaj časa traja. Večina delavcev in drugih prebivalcev s evropa ni na avto in mora hoditi peš na delo in po dnevnih opravilih.

Kakor je razvidno iz dosegljivih poročil, je bila stavka oklicana v protest proti družbi, ki je dovolila, da se na njeni posesti odvijala seja odbora ALF in sicer v svrhu pogajanj Unija voznikov, Canadian Brotherhood Railway Employees, hoda, da je priznana, kot posredovalka za svoje delavce, ki so zdaj na stavki in katerih je v uniji okrog tri tisoč.

Družba pa trdi, da ima pogodbo direktno z delavci samimi ter da je bila ta pogodba podpisana v letu 1940 in potem podaljšana za vsa časa vojne. Družba dalje vztraja pri trdit-

vi da delavci že imajo svoj lastni posredovalni odbor, kar terga so si sami izbrali in kateri tudi deluje.

V Ottavi so dejali, da je stavka takorekoč ena od najmanj potrebnih stavk, kar jih je bilo celotno te vojne, ker gre se predvsem, kakor se zdi, za tekmovalno med dvema unijama. V delavskem departmentu v Ottavi niso do 28. marca niti vedeli, da obstaja kakšna stavka ali spor ali stavka v Montrealu.

Medtem pa, ko se stavka nadaljuje, trpi vojna produkcija, ker mnogo delavcev ne more na delo radi prevelike oddaljenosti. Mnogo delavcev pa hodi na delo peš ali se vozi s prijatelji, ki imajo kakšno galo gasolina na razpolago.

Smatra se, da bo stavka hitro zaključena, četudi delavci pravijo, da se ne vrnejo na delo, dokler ne bo njih lastni uniji priznana pravica posredovanja glede kontraktov, itd.

Zvezna vlada je imenovala enega člana za posredovanje pri delavskih sporih, da pomaga spraviti zadevo v red.

TI SO PA RES PRIZADETI

Vancouver. — Povprečen državljan, ki meni, da je močno prikraščen na uporabi sirovega masla, odkar je isto racijonirano, naj pomisli na indijanski rod Silihi, ki živi v teh krajih in o katerem je rečeno, da takorekoč živi od sirovega masla.

Po ulicah Vancouverja so Silihi kaj dobro poznan pojav, kar so skoro da monopolizirali lesno industrijo v mestu in je zato lahko vedno videti te bradate in s turbani pokrite Indijance kako dovažajo v mesto les, nazaj pa vozijo svoje priljubljeno sirovo maslo — to se pravi, so ga vozili, dokler ni bilo odmerjeno. Zdaj jim trdijo prede, ker je vsak izmed njih upravičen samo do pol funta sirovega masla tedensko, a oni so bili navajeni, da so ga pojedli po en funt dnevno.

Gospodinja tega indijanskega plemena navadno kuhajo perutnino, katera je njih najljubša jed, v sirovem maslu in tudi solerje pripravijo na ta način. Razumljivo je torej, da so se zaradi racijoniranja tako ujezili, da so apelirali na vlado v Ottavi, naj jim dovoli več sirovega masla, ker oni brez tega ne morejo živeti tam gori v tistih mrzlih krajih. Vlada na njih apel še ni dala odgovora.

NOVE ZNAMKE ZA KANADO

Kanada bo izdala novo štiri-centno znamko rdeče barve. Na znamki bo slika kralja Jurija. Vzrok za novo znamko je povišanje poštne na štiri cente za pismo navadne teže. Lokalna pisma pa so bodo od 1. aprila naprej mogla pošiljati za tri cente. Prej je bila poština za navadna pisma 2 in 3 cente za eno unčo teže.

Poštne oblasti v Ottavi mislijo, kamalu izdati tudi sedem-centno znamko za zračno posiljeno pošto. Dozdaj so bile v rabi za to pošto 6-centne znamke. Nova 14-centna znamka bo nadomestila prejšnje 13-centne znamke in 17-centna znamka za 16-centno za "special delivery" po zraku.

ZNIZANA CENA za koračnico SOLDIERS ON PARADE

Kier želi, da se čim bolj razkri za PIANO HARMONIKO prirejena koračnica "MLADI VOJAKI"

Je Mr. Jerry W. Koprivšek uročil z založnikom, da rojaki lahko dobijo skladbo po znižani ceni, to je

Sedaj 35c

Dva komada za 70 centov.

Naročite lahko tudi pri:

Slovenic Publishing Co. 216 West 18th St. New York

LETALCI UBITI BLIU ALASKE

Vancouver. — V letalski nesreči, ki se je p.ripetila na morju blizu Alaske, je bilo ubitih šest oseb, od katerih so bili trije letalci RCAF in tri ameriška dekleta, ki so bile na

THE VOLGA BOATMEN.

Prisiljeni "zavezniki" se zelo napenjajo in vlečejo Hitlerjevo ladjo, pa ves trud je zaman — ladjo in njenega poveljnika vlečejo v gotovo propast.

Slovenci v Kanadi

DRUŠTVENO SPOROČILO

Članstvo tukajšnjega odseka "Krk" št. 3. v Timminsu, je privedlo Jozefovo veselico v mesto So. Porcupine, katera je zelo dobro uspela. Torej naj pša hvala za veliko udeležbo. Še posebej pa našim članom in članicam v So. Porcupine, ker so se toliko trudili v prid našega odseka.

Torej, sbratje, se vam priporočamo še za naprej. Obenem pa obveščam vse naše članstvo, da se bodo društvene seje vršile v novih prostorih,

takozvani Harmony Hall, 4th Avenue, Timmins, vsako prvo nedeljo v mesecu. Torej prosim vas, da se vdeležujete kolikor največ mogoče. V slučaju, da se član ne more vdeležiti seje, pa lahko prijame mesečni assessment na moj dom do 28. vsakega meseca.

H koncu pozdrav vsem članom društva "Krk" in vsemu članstvu V. P. Z. "Bled" Frank Anzelc, tajnik Timmins, Ont. Can.

INSTITUT ZA REKONSTRUKCIJO VZGOJE V CENTRALNI IN VZHODNI EVROPI

V začetku meseca aprila bo prirejena na newyorški univerzi skupščina, na kateri se bo razpravljalo o rekonstrukciji vzgoje v centralni in vzhodni Evropi. Imenovala se bo "Institute on Educational Reconstruction in Central & Eastern Europe" in tvorila bo prvo večjo konferenco programa med komitejem Združ. držav in odborom za planiranje za centralno in vzhodno Evropo. V odboru za planiranje za centralno in vzhodno Evropo so zastopane naslednje države: Čehoslovaška, Grška, Poljska in Jugoslavija. Predsednik odbora je ju goslov. minister na razpoloženju Sava Kosanović.

Program instituta za vzgojno rekonstrukcijo je razdeljen na dva dni, sredo 7. in četrtek 8. aprila 1943. Obsega šest sej na katerih bo nastopilo veliko številu uglednih govornikov. Na zaključni seji bo naslovljeno preko radia poslanca narodom pod okupacijo osi.

Dva zaključna govora Mr.

IZ LONDONSKEGA RADIA

(JIC.) — V svojih oddajah za Evropo, je javil londonski radio, da se nahajajo guerilske sile še vedno v težkih bojih s okupacijskimi četami osi na jugoslovanskem ozemlju. Nemci in Italijani napenjajo vse svoje sile, da bi zadušili partizanski upor, ki ogroža njihovo zaledje zdaj, ko "se pojavlja vedno določnejše grožnje proti mehkanu trebušnemu delu evropske trdnjave." V teh velikih bojih uporabljata oba nasprotnika artilerije.

Čudna bolezen

Karolina Erdman, 11 stara šolarca, je nekoga dne pričela v soli kihati in se je to kihanje potem kar neprenehoma nadaljevalo, tako, da traja sedaj že skoro tri tedne. Včasih se kihanje ponavlja v presledkih petnajst sekund, včasih pa je napad kihanja tako hud, da je otrok od tega ves izmučen.

Zdravniki, posamezniki, otrokovi starši in sorodniki poskušajo vse mogoče, da bi kihanje ustavili, a ne pomagajo nobena stvar. Starši dobivajo od vseh strani pisma in izraze sočustvojenja ter sugestije, toda vse skupaj ne pomaga nič, dekletce kar naprej neprestano, noč in dan kiha in to zelo izčrpuje njeno telesno moč.

Note

PIANO. HARMONIKO ali KLA VIR

BREEZES OF SPRING
TIME OF BLOSSOM (Cretal čas)
VO JEZERU
K O L O
TAM NA VETNI GREDI
MAHIBOR WALTZ
SPAVAJ MILKA MOJA
ORPHAN WALTZ
DEKLE NA VETU
OJ, MARIČKA, PEGLJAJ
BARČICA
MLADI KAPETANE
GREMO NA STAJERSKO
STAJERIS
HAPPY POLKA
ČE NA TUJEM

35 centov komad
3 za \$1.

MOJA DEKLE JE SE MLADA

Po 25c komad:

Zvezek 10 slovenskih pesmi za piano harmoniko za \$1.—

Naročite pri

KNJIGARNI
SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th St. New York

ZAPLENJENE IMOVINE UPORNIKOV.

V zadnjih poročilih iz Slovenije se javlja, da so bile zaplenjene vse premične in nepremične imovine brez izjeme, sledečim:

Hribernika Frica, v Koroniki Beli in bivajočega prej v Ljubljani, Celovška cesta 50.

Upornika Medveška Rudolfa, roj. v Gorici 21. febr. 1908 in bivajočega prej v Ljubljani.

Upornika Benavha Petra, roj. v Admontu 20. maja 1898 in bivajočega prej v Ljubljani.

Podlimberskega ulica št. 27. Upornika Kos Leopoldine, roj. 6. novembra 1899 in bivajočega prej v Ljubljani.

OČIVIDEK PRIPOVEDUJE O RAZMERAH V DOMOVINI PRED NACI-FAŠISTIČNIM VPADOM IN POZNEJE

"Ko smo šli v morje bridkosti"

Spisal Rev. K. Zakrajšek

Knjiga "Ko smo šli v morje bridkosti" pripoveduje, kako je Hitler nastavljal limanke in zanke in pripravil "strup" za Jugoslovane in njihovo državo že dolgo prej kot je je napadel. Z napadom je odprl zatvorice, skozi katere se je pričelo razlivanje "morje bridkosti" na Slovenijo in ostalo Jugoslavijo. Kakor strašni "linčerni" so Nemci, Italijani in Madžari planili na naše ljudi in njihovo zemljo.

Pisatelj pravi: — Prepričan sem, da sem svojim ameriškim rojakom zelo ustregel s tem, da sem to popisal, kako je do vsega tega prišlo in kako se je godilo. Kjer po Ameriki sem o tem predaval, so mi bili poslušalci hvaležni za ta pojasnila. Ta knjiga pa omogočuje, da bodo ta pojasnila prišla v vse naselbine.

Knjiga je fino izdelana, ima 207 strani in je vezana v platno.

Stane \$2.50

Poštnina in zavarovalnina plačana.

Naročite knjigo — "KO SMO ŠLI V MORJE BRIDKOSTI". — Vsak Slovenec bi moral čitati to žalostno zgodovinsko zgodbo slovenskega naroda. — Naročite jo lahko pri:

SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street New York City

THE NEW ENCYCLOPEDIA of MACHINE SHOP PRACTICE

Spisal znani profesor na Stevens Institute of Technology v angleščini George W. Barnwell

Podlaga za mehanično znanje si morate dobiti s to knjigo. Ta velika knjiga popiše in v slikah pokaže temeljne dela mehanike. Razloži vse natančno, kar mora znati najboljši mehanik. Pojasnjuje uporabo vsakega stroja, orodja in merila, načrta (blue prints) 1000 slik in risb. 678 str.

Cena \$1.98

Ne gledajte na to, ali ste šele početnik, Vam bo ta knjiga zelo koristna in mnogo vredna. NAROČITE JO DANES!

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
216 WEST 18th STREET NEW YORK CITY

KNJIGA ZA STROKOVNO IZOBRAŽBO

SPISANA V ANGLEŠKEM JEZIKU

Taškent

Ruska povest iz dni velike lakote.

Napisal: ALEKSANDER NEVEROV

31

S hribečka sredi široke doline je gledala majhna postajica. S postaje vozi vlak. Dim iz lokomotive puhti kakor črn steber. Miška je od radosti kriknil: "Tamle si."

Ko je vlak poleg njega, je zamahal muhnikom s staro očeto-vo čepico. Gledal je z bleščajočimi očmi vsak vagon, natovrjen s kruhom. Spomnil se je vrčice, ki so mu jo ukradli in zopet je odbrzel kakor majhna drogljica ob svetlih, bleščajočih se tračnicah. Sedaj se ne bojim.

Nasproti so mu prišli trije kosmati psi. Daleč okrog ni bilo videti nobenega človeka. Miška je obstal in tudi psi so se ustavili. Eden je legel med tračnice. Miška se je ustrašil, da bi ga psi ne raztrgali in je začel moliti. Ali vse molitve so se mu zmešale, a psi niso odšli. Tedaj je Miška s trepetajočim srcem naredil ovinek, se sklonil in se trudil, da bi bil čim manjši, da bi ga psi ne opazili. Toda eden izmed psov je šel tudi v njegovo stran. Miška je obstal in tudi pes je obstal. Spomnil se je pravilice o medvedu in dveh otrokih v gozdu; ako se narediš mrtvega, se te medved ne dotakne. Morda se tudi človeka psi ne dotaknejo, če se naredi mrtvega. Miška je sedel na gola, solnata tla, previdno stegnil noge, dvignil nekoliko glavo, in pazljivo je z napetimi očmi gledal pse. Miška je videl v strahu pse velike, z dolgimi režečimi zobmi; a nenadoma so se razblinili. Nato so se dvignili kot trije črni oblaki v zrak, zbežali nad Miškovo glavo in ljudje nekje daleč. Miškova glava se je sklonila bližje k zemlji, legla kakor na mehak vzglavnik, oči so se zaprle. Dolgo in krepko je spal, videl je v sanjah tri pse, toda to niso bili kirgiški psi, temveč njegovi, domači, lopatinski. In Miška sam ni ležal na golih sonnatih tleh v daljni stepi, nego doma v Lopatinu, na bregu lopatinske reke. Psi so mu lizali roke, legali na hrbet, mahali z repi. Eden izmed njih je vprašal s človeškim glasom.

"Si se že vrnil iz Taškenta?"

Pogledal je psa natančneje. Bil je konj. Pokleknil je predenj in govoril z človeškim glasom:

"Zajasi me — ponesem te."

Miška je zajahal. Jezdil je. Toda hipoma se vzpne konj na zadnji nogi in vrže Miško s sebe ter ga udari s kopitom na čelo. Neko se je dotaknil Miškovih nog in rekel:

"Vstani dečko, ali si mrtev?"

Nobenih psov ni bilo. Nobenega človeka daleč naokrog. Samo slaba luč s postaje mu je svetila v obraz. Miška se je zdrnil obtipal nožič v žepu, tisoč rubljev, skočil pokonec in zbežal. Postaja je bila majhna, brez ljudi. Med tračnicami so se valjali olupki arbuza, ki so bile pohojene v prah. Nekdo je bil tukaj, nekdo se je odpeljal dalje, ostala so samo razdrta ognjišča, smeti in temna, molčeča tišina.

Mimo sta šla dva Kirgiza. Pogledala sta Miško. Tudi Miška ju je pogledal in je pobral dvoje kosti. Tretji Kirgiz je stopil naravnost k Miški in je razširil roke. Miška se je umaknil k postajnim vratom, a Kirgiz je stopil za njim. Miškove noge so drhte, v glavi se mu je temnilo. Stisnil je v žepu nožič, tisoč rubljev — zadnjo svojo radost — in se izmuznil za postajna vrata. Zagledal je druga vrata v ozadju. Tiho jih je sunil, sraknil; v ozadju ven ter prišel do nekega vrta. Sree je utripalo, noge so se mu opletale, a tam na postaji je nekdo kričal glasno. Kaj, tega ni mogel razumeti. Nikoli se Miška poprej ni ustrašil ničesar. A sedaj je bil ves plašen; glava se mu je povisela. Ni vedel, kaj naj naredi.

Bog ne daj, da ga ubijejo, ali da mu vzamejo zadnjo stvarico. Nikogar ni, ki bi ga branil, če zakriči, nikogar ni, ki bi ga šljal. — Nekoliko se je oddahnil in splezal naprej. Šel je mimo postajnih poslopj in obstal je pri majhni čuvajnici. Čuvajnica je bila brez ljudi; imela je razbita okna, raztrgano streho, podrti preč in s tal so bile iztrgane deske. Sikozi kno je zletela nočna ptica. — Miškove noge so omah- nile. Ko se je nekoliko pomiril, je plašno stopil v prazno, strašno čuvajnico.

Noč je minevala počasi. Zadržal je veter, trgal ostanke strehe, šumel, razbijal ob stene, tulil s pasjimi glasovi. Grmelo je. V čuvajnici je nenadoma postalo svetlo, kakor da je požar. Blisk je kakor s škarjami švignil po stenah in kotih in zopet je v razbita okna, lezla črna, tuleča noč.

Vil se je dež. Miška je sedel v kotu, zataknil je roke v rokave srajca, vztrepetaval je, se krčil in vse njegovo prejšnjo življenje, ki je bilo prosto in brez veselja, se mu je zazdelo sedaj odtrgano od vsega izgubljenjo za vselej. Kje sedi sedaj? Blizu Lopatinu, ali bliže Taškentu? In ni vedel, kje bo prej. Morda ne pride nikdar, zabledi, obnemore in ostane v tej stepi.

Oster žvižg lokomotive je pretrgal njegove nemirne misli in dvignil Miško na noge, sunil ga je iz čuvajnice v mokro, sumečo travo, na dež in vihar, v grmečo noč. V slepeči svetlobi bliska je stopil na majhno postajo. Na postaji sta goreli na lokomotivi dve svetilki, ki sta rezali temo.

Padajoč, drsajoč s laptami po opolzki zemlji, spodtikajoč se ob prage, ne misleč na dež in vihar, ki ga je metal sem in tja, je bežal Miška k vlakcu, ki je vozil v Taškent. Ta vlak pelje na vsak način v Taškent ker gledajo svetilke v isto stran. In če se Miška sedaj ne odpelje, propade v stepah in ne ubeži pred smrtjo.

Okrog lokomotive so se sukali ljudje in udarjali s kladivi. Zasukal se je Miška za njihovimi hrbti in je zbežal ob vagonih, praskaje z rokami zaprta vrata. Še bolj se je ustrašil, da ne bo mogel vstopiti, in zopet se je znašel pri lokomotivi. Nekdo je kriknil iz teme:

"Ne motaj se mi tod."

Miška je stopil dva, tri korake proč in se je odkril. Dež je lil, veter je pihal, a Miška je stal kakor berač pri stopnici lokomotive ter držal v rokah staro očeto-vo kapo. Ko se je približal strojevodja, z gorečo bakljo in je rdeča svetloba trepetajoča na dežju, padla na Miškovo obraz in ga trgala iz teme, je rekel Miška glasno:

(Nadaljevanje prihodnjic.)

O razvoju jugoslovanske ideje

DR. MIHA KREK

Pretekli teden je podpredsednik jugoslovanske vlade v Londonu, dr. Miha Krek, predaval v Jugoslovanskem domu v Londonu o razvoju jugoslovanske ideje.

Dr. Krek je dejal, da je mogoče gledati na idejo Jugoslavije z dveh različnih stališč — kot na elementarno silo, ki je živela v zemlji in v narodu, ali kot na politično idejo z velikim jasno obrisanim ciljem. Govornik je razložil razvoj ideje jugoslovanske skupnosti na podlagi obeh teh stališč. Vsi Srbi, Hrvati in Slovenci so kljub nesrečnim razmeram v svoji zgodovini vedno čutili medsebojno sorodstvo in pripadnost. Od renesančne dobe naprej se je ta ideja razvijala in rasla, dokler ni našla svojega stvarnega izraza v državi Jugoslaviji.

Na koncu svojega predavanja, v katerem je obdelal zgodovinski nastanek in razvoj Jugoslavije, je dr. Krek dejal: "A zdaj se v današnji vojni nahaja ideja jugoslovanskega edinstva v svoji zadnji in najtežji borbi. Vsi prijatelji Jugoslavije morajo pripomoči k temu, da bo nova Jugoslavija vsebovala vsa naša narodna ozemlja, tudi ona, ki

so nam bila ugrabljena po prvi svetovni vojni, a so naše po svoji narodnosti in zavednosti. Interes Velike Britanije in naš jugoslovanski interes sta istovetna. Jugoslavija se bori proti svojim večnim sovražnikom in je v tem svojem boju tudi naravni zaveznik Velike Britanije. Naša skromna jugoslovanska mornarica pomaga vzdrževati svobodo pomorskih zvez v Sredozemskem morju. Zaupamo, da bo Evropa zopet postala svobodna in da bo zmaga zedinila ves naš narod in vsa naša ozemlja."

Britanski minister kolonij Amery, se je po predavanju zahvalil dr. Kreku za izvrstno zgodovinsko razlago jugoslovanske ideje. "Obstoje Jugoslavije ni potreben le Jugoslovonom, temveč tudi Veliki Britaniji," je izjavil član britanskega kabineta in dodal nato: "Po vojni bodo morali Srbi, Hrvati in Slovenci zrasti v večjo skupnost. Niti en sam del Jugoslavije ne sme ostati pozabljen. Toda Jugoslavija bo morala biti ne le zedinjena, temveč tudi pripravičena, da se zveže s svojimi sosedi in tako ustvari veliko skupnost, ki se bo lažje upirala eventualnim sovražnikom." — JIC.

IZPRED VOJAŠKEGA SODIŠČA.

List "Bazovica" izhajajoči v Cairo, poroča 14. febr. 1943:

Vojaško sodišče vrhovnega poveljstva oboroženih sil za Slovenijo in Dalmacijo, odsek v Ljubljani, je izrekli naslednje sodbe proti:

Vojškaku Josipu, očeta Jalcoba in matere Neže Gazvoda, rojenemu 12. dec. 1922 v Brusnicah in tamkaj bivajočemu železničarju;

Zupančiču Augustinu, očeta Franceta in matere Kos Franciške, rojenemu 28. aprila 1922 v Mali Dobrovi pri Stični in tamkaj bivajočemu železničarju;

Rifeljnu Francetu, očeta Fr. in matere Rajer Marije, rojenemu v St. Petru 14. julija 1903 in tamkaj bivajočemu železničarju, proti vsem v begstvu

Vidmarju Alojzu, neznanega očeta in matere Neže Vidmar, rojenemu 1. junija 1914 v Vrtači pri Semiču in tamkaj bivajočemu delavcu, v zaporih; Skušku Slavku, neznanega očeta in matere Skušek Franciške, rojenemu v Gornjem Lakenju 9. oktobra 1925 in tamkaj bivajočemu v begstvu;

Verdniku Karlu, očeta Valentina in matere Marije Verdne, roj. 12. dec. 1905 v Slapnem, bivšemu jugoslovanskemu orožniku v begstvu.

Iz teh razlogov je vojaško sodišče proglasilo za krive pripisanih jim zločinov in jih kot takšno obsodilo v dosmrtno ječo.

"SPANISH IN 20 LESSONS" — Španski v 20-ih urah. — Špansko-anglijska slovnica. — Spisal jo je R. D. L. Cortina.

Ta knjiga je popolna in prav nič pri- krajšana. Od prve do zadnje strani je je popolnoma ista, kot jo je pisatelj napisal in kot je bila prvotno izdana na višjo ceno. Cena je zato nizka, ker so se porabile prvotne tiskarske forme, in ker je pisatelj sprejel nižjo ceno.

Po tej priprosti stopnjevalni metodi vam Cortina pomaga, da se lahko naučite španske.

Po praktično učenje ima kar najmanj ozanimljivih in zapletenih slovničnih pravil ter vas uč brati, govoriti in razumeti špansko.

Corintovo kratko metodo so odobrili učitelji, profesorji, šole, poslanstva in eksportne trditve po celem svetu. Je praktična, priprosta in uspešna.

Prodanih je bilo že nad 2.000.000 Cortinovih knjig.

Če vas ta knjiga zanima, jo lahko naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING COMPANY, 216 West 18th Street, New York, N. Y. — Cena je samo \$1.—

NEMŠKO POROČILO O POLOŽAJU NA HRVAŠKEM

Nemški časopis "Neue Ordnung" prinaša dne 28. febr. naslednji pregled splošnega položaja na Hrvaškem:

"Hrvaško časopisje objavlja podrobna poročila o velikih operacijah čiščenja, ki so se začele sredi januarja v predelih južne in jugozapadne Hrvaške; cilj teh operacij je popolno in končno veljavno uničenje kumfuiranih veliko-srbskih komunističnih tolpe. Dočim so lani različne teroristične skupine nasrtoma zasledile in pustile obširne okraje, v zadnjih mesecih ni bilo več govora o nobenih široko zasnovanih uporniških akcijah; uporniške tolpe so oslabele in njihovi ostanki so se umaknili v neprehodno gorske okraje v Bosni in v velike tamošnje gozdove.

"Nemško-hrvaške sile so prodrlje že globoko v notranjost goratega ozemlja v zapadni Bosni in zasedle vas Bosanski Petrovac ki je bila dolgo časa izhodišče napadov teh roparskih tolpe. Druge kolone prodirajo v jugozahodni Bosni. "Večji del teh jugozahodnih predelov Bosne je že očiščen; uporniki so se umaknili dalje nazaj v gore in na svojem umiku rušili vasi in prometna sredstva. V svobojnih krajih se je takoj začela rekonstrukcija, dočim se prebivalstvo, katerega so teroristične tolpe izgnale, počasi vrača v svoje porušene domove.

"Vojaške operacije, ki se vrše v ozkem sodelovanju z letalstvom, so jako težke zaradi neprehodnosti ozemlja, v katerem so vse prometne zveze porušene. Nemške čete so prodrlje do mesteca Ključ ob Sani, ki je v razvalinah; s tem je sedaj sklenjen obroč okoli Kraljeve in vsega liškega sektorja. Obe pokrajini sta zdaj obkroženi od hrvaških, nemških in italijanskih čet. Začelo se bo po načrtu čiščenje tega ogromnega kotla.

"Partizani so doživeli uničujoč udarec, kajti odrezani so od svoje poglavitne oskrbovalne baze. Glavni stan partizanskega štaba je tudi, že v naših rokah."

Nepotrebno trošenje denarja v vojnem času je podzvestna sabotaža. Vojna produkcija potrebuje vaše dolarje, zato kupujte vojne bonde, namesto, da trošite denar po nepotrebnem.

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas

je nujno potreben

... in ravno v

HAMMONDOVEM NOvem

Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KISO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratičnih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v polnih barvah, vsega skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

Svet pripada ljudem, katerih radovednost nima obzora

Ta atlas, ki sam sebe popravlja, ima namen rešiti marsikatera napačna ali vprašanja, ki nastanejo v raznih razgovorih. Strani so skladne svetovnega znanja in podajajo razsežnost zemlje, prvine sončnega sistema, pokrajine in globoko oceanov in jezer, dolgotrajnih rek in prekopov, površino poglavitnih otokov in visokost svetovnih gor. Tu so odgovori na mnoga današnja vprašanja.

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

SEJA SANS-a V DETROIT, MICH.

Podružnica št. 1. SANS-a v Detroitu in okolici ima svojo sejo v nedeljo 4. aprila ob 1.30 popoldne v cerkveni dvorani na 386 Geneva Ave., Highland Park, Mich. Prosi se, da je vsak točen, ker dvorana mora biti prosta ob 4. uri. Vabljeni ste vsi, vsa društva, klubi in ustanove. Pošljite svoje zastopnike (posameznika vabila se ne bodo pošiljala). Zadnje seje se jih je precej udeležilo po svojih zastopnikih.

Podružnica ima sedaj 85 članov, 80 posameznikov in pet društev. Ojunačite se še drugi in pristopite v naše vrste, ne bo vam žal. Slovenski ameriški svet potrebuje veliko prijateljev in denarja, da bo kos svoji nalogi. Pomagajte dokler je čas, dolžnost nas veže. Vseh nas je približno 1500 v Detroitu in okolici. \$150.00 smo do sedaj prispevali mesečno v blagajno SANS-a t. j. povprečno 10 centov na posameznika. To je malenkost, prostovoljen davek za Slovence tako veljopomenljivo in zgodovinsko akcijo. Podružnica ima velikodušne člane, ki prispevajo po \$20, \$15, \$10 in \$5, mnogo jih je, ki prispevajo po dolarju mesečno. Tako je upanje da bo naš mesečni prispevek ostal vsaj na tej višini.

Brez naših žrtv ne bomo rešili Slovenije in naših nesrečnih bratov, in sester narodnega pogina. Dajmo in zopet dajmo, da bo res kaj za- leglo. Ob času se vse povrne

dobro in slabo. Ne stiskajmo, kjer moramo biti velikodušni. Vse nfine, le dobra dela so večna. Ponovno apeliramo: pridite vsi in ne pozabite "V slogi je moč, v delu rešitev."

Lia Menton, tajnica.

KAMPANJA ZA ARK.

Od 1. aprila do 7. aprila bo 13.000 filmskih gledališč v Združenih državah vodilo veliko kampanjo za nabiranje sklada za Ameriški Rdeči Križ. Kadar greste v gledališče, dajte svoj prispevek za Rdeči križ.

četudi ste že prej kaj prispevali.

Ravno v času vojne je Rdeči križ ustanova, ki pomaga ranjenim vojakom in tudi civilnemu prebivalstvu, ki mora prenašati grozote vojne.

Filmska gledališča so se za to pobiranje zavzela po kampanji v marcu, ki je imela namen nabrati \$125.000.000. Gledališča bodo kampanjo nadaljevala ne glede na to, če je splošna kampanja v marcu dosegla svoj cilj ali ne. Pomagajte po svoji moči Rdečemu križu, najbolj humanitarni ustanovi na svetu!

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kake posebej navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street
New York, N. Y.